

COMPOSITE FORMATION OF AN INTERIOR ART OBJECT BASED ON A BASIC ELEMENT

КОМПОЗИЦІЙНЕ ФОРМОУТВОРЕННЯ ІНТЕР'ЄРНОГО АРТ-ОБ'ЄКТУ НА ОСНОВІ БАЗОВОГО ЕЛЕМЕНТУ

Тyurikova O.M. / Тюрікова О.М.

Cand. ped. Sciences, associate professor / Канд. пед. наук, доцент

ORCID: 0000-0002-4279-7623

Odesa State Academy of Construction and Architecture

Одеська державна академія будівництва та архітектури,

Одеса, вул. Дидрихсона 4, 65020

***Abstract.** Thus, the compositional forming based on the basic form - an old chair - made it possible to empirically realize the theoretical achievements in the field of the discipline Composition and to authorize approaches, techniques and methods that contribute to the formation of the author's figurative concept and create a unique image. We consider the main achievement of the work to be exercises in generating design ideas, the ability to perceive the source material not in a fragmented way, but in the system of environment and interaction with the viewer.*

***Key words:** forms, system of environment, composition, design.*

Актуальність роботи в емпіричному виявленні прийомів формоутворення арт - об'єктів на основі базової однотипної форми – старого стільця, що відслужував. В тому, що здійснено практичний «переклад» виробу масового виробництва в унікальний дизайнерський образ. Аналіз вихідної форми дозволив виявити закономірності її побудови, робота над якою допомогла урізноманітнити результати та досягти несхожості та винятковості авторських рішень.

Архітектурно-дизайнерська композиція наголошує на художній цінності будь-яких елементів оточення. Є принципова установка, що сучасний дизайнер може зробити що завгодно з чого завгодно. Нехудожні вихідні елементи перетворюються в комбінації форм та матеріалів та утворюють композиційні єдності з конструкціями, природним оточенням та будь чим іншим. Архітектура запозичує засоби виразності у формального мистецтва, в театральних декораторів та в цілому в постановочному процесі. Середовищний дизайн пропонує нові композиційні підходи, які формують сенси та знакову систему, художній образ, який вирішує утилітарну функцію та ін.. .

Архітектурно - дизайнерська композиція має власні закони, які відрізняють її продукти від дизайну речей та відокремлених форм. Архітектурний дизайн процесуален, він формується та сприймається за середовищним сценарієм. Речі- елементи середовища - утворюють мізансцени та середовищні системи з архітектурною основою та користувачами дизайн - продукту. Процес, архітектура, предметні форми розглядаються в комплексі з рухом та часом.

Важливу роль відіграє ракурс сприйняття та світло - тіньові стани композиції. Сучасні форми взаємодії глядача з дизайнерською формою, з арт-об'єктом передбачають візуальні, тактильні контакти, роботу уяви та пам'яті, спираючись на мифологію та культурні традиції.

В професійній підготовці студентів - дизайнерів є необхідність апробації теоретичних знань практичною діяльністю. Виконання вправ на вирішення локальних композиційних завдань в дизайні інтер'єру може бути підсумовано колективним воркшопом або «макетуванням» в матеріалі.

Студентам першого курсу було запропоновано вправи:

- на вирішення питань переключення уваги в інтер'єрі;
- на концентрації уваги на незначному за розміром предметі;
- на нівелюванні негативного враження від елемента оточення за рахунок включення його до іншої системи оточення;
- на неочікуванному ракурсі сприйняття утилітарної речі;
- на впливі матеріалів, кольору, фактури, світла на сприйняття інтер'єрної форми.

Підсумковим завданням було створити арт- об'єкт для певного інтер'єру, який відповідає меті попередніх завдань. Емпіричним шляхом визначити засоби та прийоми композиції, які допомагають реалізувати творчий задум.

Вихідним матеріалом для перетворень були вибрані однотипні старі дерев'яні стільці, які у великій кількості зберігалися в підвалі академії (рис 1) . Вигляд цих меблів в різних ракурсах, в різних комбінаціях між собою, в різній освітленні надав добрий стартовий поштовх фантазії. Висвітлися формоутворюючі можливості будови стільців, джерела виникнення нових

ритмів та засоби розчленування та сполучення вихідних елементів. Вправи на фотографування цих навалин з різним наближенням, з середини, знизу, в різкому ракурсі та ін.. допомогли побачити візуальний потенціал базової форми. Другим завданням було запропоновано надати яскравий підпис для фотоетюдів, наприклад, «віяло ніжок» або «карусель кілець», або «просторова синусоїда спинок», «дерев'яні арфи» та ін.. Для цього студенти повинні були виокремити візуально значущі спільності в фотоматеріалах. Серед пропозицій назв були: розбита музична шкатулка, втомлений велосипед, загублені крила, дематеріалізація маси. ...Тобто, в цілому назви відображали існуючий стан меблів та враження від їхнього скупчення взагалі. Третім завданням було виокремити один чи кілька предметів в будь-якому стані та методом додавання елементів (домальовування) спробувати «оживити» вихідну форму, надати їй людських рис. Четверте завдання реалізовувало прийом додавання нематеріального елементу, подвоєння або скривлення форми за рахунок роботи світла й тіней та їх проєкцій на різні поверхні або площини. Серед винаходів студентів були тіні від крил кажанів, багатоярусні споруди типа вежі в небо та ін.. Таким чином, композиційну роботу відразу ж реалізовували через асоціативні зв'язки та метафори. Не розчленуванням та нанлізом будови стільця, а виокремлюванням «плями» або скупчення «плям», які надають поштовх уяві.

Після серії вправ на збереження складної цілісності, було проведено конструктивний аналіз стільця як геометричної форми, як елементу потенційного геометричного тілу. Паралелепіпед, який має не матеріалізовані та матеріалізовані ребра, з відсутніми замкненими контурами площин, з внутрішньою площиною, яка розрізає паралелепіпед на дві частини. Ребра та грані, які мають членування та викривлення різного характеру. Студенти провели графічний аналіз стільця як геометричного тіла та виявили формоутворюючі елементи та засоби впливу на вихідну форму.

Рис 1. Вихідний матеріал для композиційного перетворення та результат ескізування за проблемою виявлення зв'язків.

Після цього кожен з студентів міг реалізувати один з заявлених композиційних прийомів: заміщення, декорування з зникненням вихідної форми або з проявом її в іншій якості, подвоєнням вихідної форми (рівновеликим або різномасштабним), поєднання або віддзеркалення вихідної форми, включення кольору в композицію та ін.. на рисунки 2 представлені варіанти виробів – арт- об'єктів на основі старих стільців під назвами : «Мрія голодного студента», «Сніданок на великій перерві», « Ковбойський серіал», «Відчай карлика» . на рисунки 3 представлені приклади використання однакових підходів з різними результатами.

В першому випадку це прийом загострення вихідної форми, який реалізовано у вигляді додавання контрастних за виглядом деталей: блискучих лез, які виступають з сидіння, формують враження небезпеки, гостроти ситуації. Чорна основа стільця розчиняється в темному оточенні, увага

Рис 2 . Реалізація композиційних прийомів в утворенні образу арт-об'єкту.

переключається на блискучі гострі деталі. Образ асоціюється з містичними та літературними образами. Назва роботи « Стілець Доріана Грея» відсилає до ідеї не фізичної, а моральної муки. Інший вироб- арт-об'єкт з відокремлених

**Рис 3. Варіанти використання ідентичних композиційних підходів :
загострення форми та анімації, олюднення образу.**

конструктивних елементів, які не розвалюють, а збирають образ завдяки тиражованому прийому зрушення. Сидіння, спинка, елемент, поєднуючий

ніжки, зміщені по вісі, яка сприймається як коловорот. Єдність забезпечена також демонструванням матеріалу та нюансним деталюванням в єдиному стилі деконструкції. Якщо надати такому образу назви « Сідайте, будь ласка» це буде сприйматися як студентський гумор. Олюднені арт- об'єкти –це жіночі образи: жартівлива пародія на невдачливу модницю та таємничу незнайомку в чорному. Композиційні завдання вирішуються додаванням елементів, ракурсами, колористикою та місцем розташування арт-об'єктів в інтер'єрі.

Таким чином, композиційне формоутворення на основі базової форми – старого стільця - надало можливість емпіричним шляхом реалізувати теоретичні надбання в царині навчальної дисципліни Композиція та авторизувати підходи, прийоми та методи, які сприяють формуванню авторської образної концепції та утворюють унікальний образ. Основним надбанням роботи вважаємо вправи з генерування дизайн- ідей, вміння сприймати вихідний матеріал не розчленовано, а в системі оточення та взаємодії з глядачем.

Література:

1. Барсукова Н. И. Дизайн середовища в проектній культурі постмодернізму кінця ХХ – початку ХХІ в: дис. ... доктора мистецтвознавства, <http://cheloveknauka.com/art-dizayn-v-zarubezhnom-proektirovanii-mebeli-xx-nachala-xxi-vv#>.
2. Михайлов С. М. інтерактивність як визначальна ознака дизайну постіндустріального суспільства. URL:<http://knu.znate.ru/docs/index-410452.html>
3. Офіційний сайт студії Джейсон Брюгге [електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.jasonbruges.com/projects/uk-ComputerArts> (February 2006). New Faces 2006.
4. Хадид, З. офіційний сайт [електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.zaha-hadid.com/home>.